

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: „ 9.— „ „ 4.50 „

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Áskálódások.

Az új, tisztességes korszak el-
lenségei, akik a korrupció végleges
elmulta felett keseregnek, sehogy
sem tudnak megnyugodni jól meg-
érdemelt végzetükben és mindunta-
lan előbujnak dohos odujukból, hogy
a koalíciós pártokat és a nemzeti
kormányt apró tüszurásokkal, nyelv-
öltögetéssel bosszantani megkisé-
reljék.

A legutóbbi napok eseményei, a
kiegyezés és a kvóta és a bankkérdés
ismét módot és alkalmat nyújtott
nekük arra, hogy buvhelyükről elő-
vászorogjanak és héjja módjára
lecsapjanak orrvá a prédára. Kár-
örvendve vijjogtak a vészmadarak
a kormány bukásáról, a koalíció
felbomlásáról. Árulásról süvöltöttek.
Kéjelegve tárgyalták a független-
ségi pártban előfordult néhány szór-
ványos kiválást. Akikről még csak
néhány nappal ezelőtt lapjaik ki-
gyót-békát kiáltottak, most a leg-
diszesebb jelzővel ruházták fel —
ha kilátás volt reá, hogy hátat for-
dit a függetlenségi párt klubbjának.

Már a függetlenségi párt vál-
ságáról regéltek a mult idők kor-
rupciós lovagjai, amikor egy kinos

meglepetést dobott közéjük a nap
eseménye.

Igaz, hogy ez a meglepetés az
országunk hasznos, előnyös, de ép-
pen ezért kinos ez nekik.

Az ellentétek a bank dolgában
kiegyenlítődték. — A függetlenségi
párt álláspontja kétségbevonhatatlanul
tisztázódott. Az egész nagy
függetlenségi párt most egységesen
veszi fel a harcot az önálló magyar
jegybankért. Igen, a megegyezés
létre jött és most azok a 48-as kur-
ruc bélyeggel homlokukon süttöt csá-
szári demokrata lapok és száználmas
fentartóik kinosan vergődnek a
bomba hatása alatt.

A parlament egy éven belül kö-
teles dönteni a magyar jegybank
dolgában. Most nem üvöltheti tele
az országot tájékozó szájjal, hogy a
nemzeti bank felállítását elhalaszt-
ják, a jó Isten a megmondhatója
meddig. Egy év és dönt a parla-
ment. Egy hónap leforgása alatt a
parlament bizottság a kezébe veszi
a dolgot és a bank kérdését min-
denben előkészíti, ne, hogyha szük-
ség lesz reá, ennek összes részle-
tei kidolgozva és földerítve álljanak.

A császári radikálisok érzik is
már, hogy ezen a téren elvesztett a

lábuk alól a talaj. A bankkérdésben
a megoldást az ország részére oly
előnyös formában találták meg, hogy
vértézve van kormányunk minden
orvtámadás ellen. A darabont hő-
sök által oly hón óhajtott kilépések
is megszűntek a függetlenségi pár-
ton. A kilépettek kicsi táborának
nagyobb része pedig belátja már,
hogy a tett lépés elhamarkodott
volt. A darabont radikálisok, akik
most egyszerre felcsaptak a nép ba-
rátainak és hiénaként vetik magu-
kat a Wekerle által benyújtott adó-
javaslatokra és azokról akarják ki-
sütni, hogy rosszak.

Hát csak rágódjanak azok a
sirjuktól visszakivánczó szellemek.
A kormány és a függetlenségi párt
halad előre a maga útján, dolgozik
Magyarország, a magyar nép bol-
dogulásán.

Politikai hírek.

A függetlenségi párt és a kiegyezés.
(Fővárosi tudósítónktól.) A függetlenségi párt
tegnap délutánra értekezletet hirdetett, mely-
nek a kiegyezés dolgában való állásfoglalás
lett volna a programja. Mivel azonban
Kossuth Ferenc még mindig beteg s ezen a
fontos konferencián ő akarja vezetni a tanács-

Egy koponya.

A „Debreczen” számára írta: **Molnár Károly.**
Csont orcájáról röhög az elmulás,
Tompá orrán egy vizesepp ing reszketőn:
Amint ott pihen máloit, redvesen
A harmatkönyes, smaragdos nagy mezőn.

Üregszemből kandin pislog felém.
Sok százlábu, víztestű bogár...
Szín: derült égbolt, nevető madárdal,
Azott fű illat, kaecagó napsugár.

Valaki dalol a temetőn belül...
A fák galya közt lassan szellő piheg,
S lelkekre kripták halotti csendje ül.

Végig simitom lüktető homlokom.
És valami vad: istentelen daccal
A korhadt emberfejet felrugom.

Petőfi Debreczenben.

Írta: **Barabás Ábel.**

Mutatvány szerzőnek „Petőfi” c. most megjelent köny-
véből.

Lenni vagy nem lenni? Ez előtt a kér-
dés előtt áll Petőfi 20 éves korában. Eddig

csak tehetségének öntudata élt lelkében s
vakon ötletszerűen ment neki minden kísér-
letnek. De most már elrepült az az idő,
mikor még arra számíthatott, hogy tanulás
által valami állandó foglalkozást találhat.
Érzi, hogy ki kell vívnia magát a homály-
ból, ha azt akarja, hogy el ne sülyedjen.

Rövid ez a korszak, de szenvedésekkel
teljes. A nyomor még egyszer feléje nyújtja
göresös karjait, hogy a mélybe rántsa. Egy
percig újra időről-ideje vezet s azt hiszi,
hogy Kolozsvárt eléri a színészetnél azt,
amit eddig hiába keresett. Lehet, hogy má-
sok is élesztették benne ezt a hitet. Való-
színű, hiszen Jókai még ötven év múlva is
azt írja, hogy „Petőfinak valóban nagy tehet-
sége volt a színészethez”. Szavaló képességét
valósággal magasztalja; szerinte „magyarul
szavalni, helyesen, érzéssel, változatos, jel-
lemző hanghordozással még a leghíresebb
magyar színművészek között is csak kelett
ismertem, aki ehhez jobban értett Petőfinél”.
Még alakító tehetségére is van dicséret szava.
„Ha most támadna hasonló kitűnő színész
lenne belőle.”¹

¹ L. Petőfi rövid életrajzát az összes művek
kiadása előtt.

Kísérletei nem sikerülnek s csak újabb
csalódást okoznak. A nyomoruság aláása
egészségét. Bajához irt levelében meghatóan
panaszolja: „Beteg vagyok s betegsémem nap-
ról-napra terhesül... Nincs is reményem,
hogy egyhamar játszhasam, mert annyira
el vagyok gyengülve, hogy erőm visszanyer-
ése bizonyosan belekerül két-három hónapba.
Egész csontváz vagyok. Így tengek incsés
állapotban s itt kell a telet Debreczenben
töltenem.”² Fájdalmas kép, de ez csak kezdete
a küszöbön álló megpróbáltatásoknak. A
végső szükség arra kényszeríti, hogy Nagy
Ignáctól negyven pengő forintot kérjen köl-
csön, mely kiragadhatná a „legnagyobb inség-
ből, melyben ember lehet.”³ A sors kezét
érzi vállára sulyosodni végzetes hatalommal.
„A balsors, mely engem már négy év óta
példás állandósággal környékeztet, most ismét
különösen érezteti velem sulyos hatalmát.”³
A tifuszos láz erőt vett rajta. Mindenéből
kifogy. Még ruhadarabjait is el kell adogatnia.
Igy érkezik meg elcsigázva és megtörve
Debreczenbe Pákh Alberthez, ki őt magához
fogadja.

¹ Levél Bajához. 1843 nov. 28.

² Levél Nagy Ignáchoz. 1843 nov. 28.

³ Levél Nagy Ignáchoz. 1843 nov. 28.

FASZÉN
Telefon 566. sz.

és kovács köszén a legolcsóbban
NEUMANN GYULA festék- és szénkereskedőnél szerezhető be.
Debreczen, Hatvan-utca 5. szám alatt.

kozásokat, az értekezlet elmarad. A koalíció pártjainak szintén ma délutánra hirdetett értekezletét, melyen az alkotmánybiztosítókkal foglalkoznak, megtartják.

Az indennitás.

A horvátok obstrukciója.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 30.

Justh Gyula elnököl az ülésen, amelynek napirendjén az indennitás szerepel.

Interpellációt Hodzsa Milán, Beniczky Ödön és Pop C. István jegyezték be, mind a három a csernovai vérengzés ügyében.

Popovics Dusan az indennitás javaslat első szónoka. Magyarul beszél, illetőleg, olvas fel és beszéde elején rögtön kijelenti, hogy az indennitást nem fogadja el. Polémizál ezután Wekerle miniszterelnök tegnapi beszédével. Foglalkozik a horvát viszonyokkal és ajánlja, csináljanak tiszta választásokat Horvátországban. Akkor meg fogják tudni, hogy mi a horvát nép akarata, meg fogják tudni, hogy a nemzeti párttal nem lehet és nem szabad fuziót csinálni. Felhívja a figyelmet a horvátországi közállapotokra, a lapelkobzásokra, a népgyűlések betiltására. Ez a Khuen rendszer alatt volt szokásos, de úgy látszik, hogy ezt az erát a mostani kormány reaktiválni akarja. Hosszu és teljesen érthetetlen magyar előadás után horvát beszédre tér át.

— Viski sabore! — kezdi és folytatja tovább a beszédet horvátul.

Justh Gyula elnök csakhamar közbeszakítja: Arról értesültem, hogy a képviselő ur szerb nyelven beszél. Figyelmeztetem, hogy csak horvát nyelven van joga beszélni. (Helyeslés.)

Vlád Aurél: Egy és ugyanaz a nyelv.

Elnök: Nagyon hasonló, de nem ugyanaz a nyelv. Ezt maga a képviselő ur elismerte a július 7-ki ülésen.

Popovics Dusan tovább beszél.

A horvátok nevetnek.

Elnök: Ne méltóztassék nevetni, ez komoly dolog. Ha tovább folytatja szerbül a képviselő ur, megvonom tőle a szót.

Popovics Dusan: (magyarul) Már nem fogok szerbül beszélni.

Elnök: A miért eddig szerbül beszélt, rendre utasítom.

Nagy György: Visszaélés!

Popovics Dusan folytatja a horvát beszédet. A horvátok folytonos zajjal kísérik a beszédet. A magyarok néha közbekialtanak:

— Megint szerbül beszélt!

Popovics ezután befejezi beszédét.

Elnök tíz perc szünetet ad.

Szünet után.

Lucaciu László román nemzetiségi képviselő mond ezután beszédet. Kifejti, hogy tiszta és szent hazafiságtól eltelve jött ide. Magyarország a mi hazánk is, ennek vagyunk hű, szerető gyermekei.

Markos Gyula: Mit akar itt?

Elnök: Markos Gyulát rendreutasítja.

Lucaciu László kijelenti, hogy aki a román nép ellen vét, az a baza ellensége is. Hivatkozik Burdia Szilárd képviselőre, akit a román sajtó élesen támadott, hogy nem teljesíti kötelességét. Burdia pedig nyíltan hirdette, hogy szereti román népét, nemzeti-ségét. (Nagy zaj.)

Közbeszólások: El is hisszük neki! Igaza van!

Lucaciu László: Mi sem akarunk egyebet, a mi programunk alapja is ugyanez. Miért tekintenek hát minket ellenségnek? (Nagy zaj, mozgás. Hát Vajda Sándor!) Nemcsak a román képviselők, hanem a kormányférfiak is a legszebben beszéltek a nemzeti-ségi kérdéssről 67 óta máig. Ezek a nyilatkozatok, ha nem is kielégítőek, de megnyugtatók. Az egyes pártok programjában is mindig a nemzetiségek iránt való szeretetről olvasunk. Nos, mi sem akarunk egyebet.

A reformáció emlékünnepe.

390. dik évforduló.

A mai ünnepségek.

— október 31.

(Saját tudósítónktól.) A reformáció 390 éves fordulóját ünnepli ma a protestáns világ. Csaknem négyszáz éve új, diadalmas eszmék ragadták meg a sötétségbe burkolt keresztény világot s emez eszmék születtek 1517 október 31-ét.

A kálvinista Róma, Debrecen, az ifjúsággal élén, megünnepli évről-évre ezt a napot.

Főiskolánk ifjúsága ünnepeket rendez a reformáció diadalmas napjának emlékeztetére.

A mai ünnepségek lefolyásáról a következőket adja hírül tudósítónk.

A mult szokásaitól eltérőleg a Nagytemplomban nem lesz istentisztelet. E helyett az ifjúság és a közönség számára főiskolánk igazgatóságának rendelkezése folytán a főiskola oratóriumában lesz istentisztelet, hol főiskolai énekkar énekel, majd Keeskemény M. Lajos főgimn. tanár imádkozik, S. Szabó József vallás tanár pedig prédikál. A kántus énekével ez az ünnepi istentisztelet véget ér.

A városi templomok közül egyedül a Kossuth-utcai templomban lesz istentisztelet, hol a ref. felsőbb leányiskola énekkara énekel, Szele György ref. lelkész pedig ünnepi prédikációt mond.

Délelőtt fél 11 órakor megkezdődik az ünnepély az Emlékkertben levő gályarab emlék előtt. Ez aktuson, mint hírét vettük, nem csupán a ref. felsőbb leánynevelő intézet, hanem a Svetits zárda protestáns vallású növendékei is részt vesznek és pálmát, koszorút hoznak az emlékoszlopra. Ez a körülmény annál is inkább érdekes, mert a Svetits intézet protestáns vallású növendékei emlékeztünk szerint még sohasem vettek ily tényleges részt a reformáció évfordulójának s a gályarab lelkészek emlék ünnepélyén.

A gályarabok emlékoszlopánál lefolyó ünnepély egyes pontjai a következők:

A főiskolai énekkar előadja a Gályarabok énekét.

Nagy Ferenc hittanhallgató emlékbeszédet mond.

Kósa Zsigmond hittanhallgató alkalmi költeményt szaval.

A Dóczy- és Svetits-intézet (utóbbi protestáns vallású növendékei) nevében egy-egy növendék az emlékművet megkoszorúzza.

Végül a főiskolai kántus éneke zárja az október 31-iki ünnepély emez első aktusát.

Délután 5 órakor a főiskola teológus ifjúsága részéről a Hittanszaki Onkérpöz Társulat a kollégium dísztermében reformációi emlékünnepeit rendez, melynek mesorán a főiskolai kántus énekel. Csiky Lajos theol. dékán megnyitó beszédét mond. Kun Károly hittanhallgató alkalmi költeményt ad elő. Papp Géza hittanhallgató Verdi-Pacher II. Trovatore című darabjából zongorán ad elő nagyobb részletet. Végül Mikó Imre hittanhallgató emlékbeszédet mond. Szabó István hittanhallgató szavalja Tompa M. Haladók mellett című költeményét s végül a

A telet egy hónapos szobában huzza ki, honnan az akasztófára nyílt kilátás. Ha tudni akarjuk szoba berendezését, nézzük meg Orlay ismeretes képét. A költő egy falán ül; iróasztala egy szalmaszék, rajta tintatartó és papiros. A hátérben egy és boglyakemence. Az ablakon át havas világ látszik. A költő hidegtől összegémberevedve ül; egyik kezében tollat tart, a másikban pipáját szorongatja. A kép az akkori ízlés szerint való, de hiteles.¹

Hogy élt, miből élt? Olvassuk el „Egy télem Debrecenben” című versét. Ha ez sem elég, nézzünk bele az „Úti levelek”-be. Három év múlva sem tudja elfojtani keserűségét. Valóságos gyűlölettel beszél róla. A por és sár elviselhetlen ott neki. A szalonasztagtól majd a guta űti meg. Az 6 nyomora és a város lakóinak jóléte kiáltó ellentétet képeznek.

„Mennyi szalonna, mennyi hizott disznó van itt! A szellem mégis oly sovány, hogy csak úgy esörög a bordája, éppen mint az idevaló híres talyigás lovagnak. Itt, ha vesznek is könyvet, tán csak azért veszik, hogy bele szalonnat takarjanak. Az 1843-4-iki

¹ 1457-ben készült, először a Hölgyfutár-ban jelent meg, 1858-ban.

telet e kövér városban huztam ki, éhezve, fáva, belegen, egy szegény, de jó öreg aszszonynál, az isten áldja meg. Ha 6 gondomat nem viselte volna, most e levelet a másvilágról írnám hozzád.”¹

Élő vallomások ezek; de ne higgyük, hogy a költő, aki itt él, ugyanaz, akinek az előző korszakban láttuk. A nyomor csak külső kényszer, mely az előbbivel hasonlóvá teszi. Bensejében nagy változáson esett át. Előbb csak jövőjében bízott, most már jelene iránt van bizalma. Előbb tapogatózott; most érzi, hogy a halhatatlanság útját tapodja. Tettei, hirtelen elhatározásai a tulardó önértet és önbizalom megnyilvánulásai; még szeszélyeiben is kiérzik, hogy a költői pályán kész embernek érzi magát. Erre mutatnak szeszélyes felindulásai. Egyszer elviszi Pákh Albertnek egy emlékszalagját s mikor az szemrehányást tesz neki, összevész vele és költeményt ír hozzá. Az önértet legmagasabb tónusából kezdi: „Isten veled, te elpártolt barát, veszett ebként ki szívem mezmárád.” Azt mondja, hogy ez volt a legfájóbb, legmérgesebb seb, melyet rajta baráti kéz ütött. „Az istenség is tehetetlen egyé büvölni e kebelben a szerteuzott

¹ Úti levelek III.

lánesczemat.” Még aznap kibékült vele. Később, mikor el akar utazni a városból, elmegy hozzá és így szól: „Van-e bennem feltétlen bizalmad?” „Igen” feleli Pákh. Másodszor is ismétli a kérdést s mikor ugyanazt a feleletet kapja tőle, elviszi a lakására és ott a következő sorokat mondja neki tollba: „Én, Pákh Albert, kötelezem magamat, azon esetben, ha Petőfi Sándor 150 váltó forintnyi tartozását Fogasné asszonyomnak 45 nap alatt le nem fizetné, ez összegig kezességét vállalni s azt helyette kifizetni.” Soha nem láttunk ilyen határozott önbizalmat!

Miből merítette? Zsebében egy füzet volt 78 költemennyel. Ebbe helyezte minden bizalmát. Biztos volt benne, hogy ez ki fogja emelni a homályból. Érezte, hogy neve új fogalmat fog jelenteni, ha ez a füzet megjelenik. Erős somfabotot vesz kezébe nekivág a jövőndő utjának, „kopott ruhában, gyalog, egy pár huszassal és egy kötet verssel. E kötet versben volt minden reményem; gondolám: ha eladhatom, jó, ha el nem adhatom, az is jó . . . mert akkor vagy éhen halok, vagy megfagyok s vége lesz minden szenvedésemnek. Egyes-egyedül mentem a

¹ Végző **-hez.

Iskolai öltönvők

valamint férfi öltönvők a legolcsóbban
Grüntfeld Adolf és Társánál
Debreczenben a hispaplom mel-
lett kap ható k

kántus vezetésével a közönség gyülekezeti éneke zárja a szép ünnepélyt.

Este a teológus ifjuság tartja a minden évben tartani szokott teológus ismerkedési estélyét, melyre az akad. tanárkar néhány tagját is meghívja.

A debreceni iparkamara költségvetése.

A kamara háztartása.

— október 31.

(Saját üdösítőnkől.) Ahoz a nagyarányu munkához, melyet a debreceni kereskedelmi és iparkamara végez, kellő anyagi eszközök is szükségesek, nem csodálható, hogy a debreceni kamara költségvetési méreteiben is egyike az országban a legnagyobbaknak.

Az 1908. évre most készíti elő a kamara költségvetését. Az ugy méreteiben, mint folyton inkább megszilárduló, erős belső rendje folytán figyelmet érdemlő kamarai háztartásból érdekesebb tételek. Előirányzott rendes és rendkívüli kiadások összege 87,000 korona, előirányzott bevételek összege 87,150 korona, felesleg tehát 150 korona. A kamara, bár erre külön alapja nincs, hivatali költségvetéséből elvonva évről-évre többet költ a szakoktatás fejlesztésére és ipar-kereskedelem fejlesztési célokra. Így e címeken jelenleg is 10,700 koronát irányoz elő.

A kamarának házépítésből fennmaradó kölcsöntartozásai is törlesztést igényelnek. A dologi kiadások az ügymenet folytonos növekvése folytán ma már 11,150 korona költséget kívánnak meg.

Nem zárkozhatott el a kamara sem a tisztviselői fizetésrendezések általános mozgalmától sem, a kamarai tisztviselők javadalmazása már is lényegesen elmaradt az állami és egyéb tisztviselők helyzetétől, a folytonosan növekvő drágaságra is tekintettel, a kamarai tisztviselők fizetési viszonyait megközelítő rendezés alá került. Ez szintén némi költségzaporulatot jelent.

A kerületben kialakulás állapotában levő ipari szakiskolák (debreceni vasipari, szatmári faipari), ugyszintén a kereskedelmi felső tanintézetek, a közel jövőben a szakoktatás-szervezés tételét még fokozottabban fogják igénybe venni.

Mindezekre tekintettel, a debreceni kamara sem kerülhette ki tovább az illeték kulcs felemelést. Az összes kamarák nagyrésze már 5 százalékos kulcsot alkalmaz.

Hegyalján; egy lélekkel, egy élő lényvel sem találkoztam. Minden ember födelet keresett, mert iszonyu idő volt. A süvöltő szél havas esőt szórt reám. Eppen szemkötött jött. Arcomon megfagytak a könyvek, melyeket a zivatar hidege és a nyomoruság fakasztott. Bámulatos elszántság van benne, el nem csügged. Egerben Tarkányi Béliához fordul, anélkül, hogy ismerné. Felszólítja, hogy szeressen neki utiköltséget. „Ne ütközzék meg e quasi parancsoló hangon, de bár nagy szükségben vagyok, nem koldulhatok.”

Egy hétig vándorol, míg Pestre ér. Hiába kopogtat a kiadók ajtaján, elutasítják. Verset senki sem vesz, nincs kelendősege. A költő majdnem kétségbeesik. „Nem tudtam, kihez forduljak? Nem törődött velem senki a világon; kinek is akadt volna meg a szeme egy szegény, rongyos kis vándorszínészen?... A végső ponton álltam, kétségbeesett bátorság szállt meg s elmentem Magyarországra egyik legnagyobb emberéhez, oly érzéssel, mint a mellyel a kártyás utolsó pénzét teszi föl, hogy élet vagy halál. A nagy férfi átolvasta verseimet, lelkes ajánlására kiadta a Kör's lett pénzem és nevem. — E férfi, kinek én életemet köszönöm s kinek köszönheti a haza, ha neki valamit használtam vagy használni fogok, e férfi: Vörösmarty.”

Ne adjunk semmit sem hozzá; a lét vagy nemlét ezen korszakát nem fejezhetjük be jobban, mint a költő fent idézett szavaival.

¹ Levél Tarkányi Béliához. 1844 február második felében.

² A Nemzeti-Kör.

A debreceni kamara, amíg csak tehető volt, ragaszkodott a 3 és fél százalékos kulcshoz, most azonban kénytelen lesz fél százalékos emelést eszközölni. De ez aránylag eloszolva nagyon csekély teherföllet, minthogy az összes kamarai illetékkötelesek 50-60 százaléka évente csak 4-10 50 fillérig terjedő illetéket fizet. Ennek egyhatedrészével szaporítása nem képez nagy megterhelést.

Irodalom.

(Uj Petőfi-életrajz. Sokféle Petőfi-életrajzunk van már, de a közönség általánosan hiányát érzi annak az életrajznak, mely teljes tudományos apparatusra támaszkodva művészi formában adja elő a legnagyobb magyar költő életrajzát. Ezen a hiányon van hivatva segíteni az új Petőfi-életrajz, melyet a Franklin-Társulat épen most bocsátott könyvpiacra. Szerzője Barabás Ábel, az ismert nevű író, kinek Vas Gereben-életrajza két év alatt két kiadást ért s a ki Goethe-Madách tanulmányaival külföldön is nevet szerzett magának. Az új Petőfi-életrajz a költő teljes élet- és jellemrajzát adja. Most, mikor országszerte Petőfi neve hangzik, a könyv hathatósan fogja előmozdítani a Petőfi-ház ügyét, mert a közönség Petőfi igazi képét találja meg e műben. A könyvet a Franklin-Társulat szép kiállításban bocsátotta közre. Ára fűzve 4 korona, vászonkötésben 6 korona. A könyvből, lapunk mai számában mutatványt közlünk.

A debreceni keresk. és iparkamara közgyűlése

A tárgysorozat.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara november hó 7-én, csütörtökön délután 3 és fél óraker székháza tanácstermében (Piac-utca 69, szám) rendes közgyűlést tart.

A napirend tárgyai lesznek:

Elnöki előterjesztések.

Titkár jelentése az ügyforgalomról.

Miniszteri elintézkések a kamara előterjesztéseire. Ezek közt

Keresk. ifjak tanulmányuti ösztöndíja.

A debreceni malmok fuvardíj-kedvezménye, (K. M. 60854. sz.)

A kisiparosok hadsergezsállításai.

Allamsegélyes ügyek.

Miniszteri elintézkések.

Ujabb kérelmek.

A kamara 1908. évi költségelirányzata.

A kamarai pénztárnok megválasztása.

Az állandó bizottságok megalakítása.

Levelező tagok választása.

A törvényhatósági ipartanácsok megalakítása.

A váltóóvás reformja.

Élelmiszer-drágaság.

Szakoktatási ügyek. Ösztöndíjak.

Ipari tanfolyamok a kerületben.

Debreceni timárok szövetségi működése.

Állami és kamarai ösztöndíjak.

Kiállítási ügyek, ezek közt iparművészeti kiállítás Debrecenben.

Vasut, posta, telefon.

Vaggonhiány.

Fuvardíjkiszámítás kereskedőkre részé.

Vasuti sulyhiányok és kezelési visszatekintések.

Vasuti megálló létesítése.

A csomag és pénzkézbesítés gyorsítása.

A Debrecen—Mártonfalvi telefon.

Százaléki panaszok.

Munkásügyek.

Munkaviszalyok kérdése.

Kereskedelmi alkalmazottak munkaidő szabályozása.

Kamarák és testületek megkeresései.

Iparjog, védjegy és mintajelvény.

Iparüzési és megbízhatósági vélemények.

Vásárok, vámok, helypénzek. Ezek közt:

Debreczen 1908. évi vásárainak áthelyezése.

Kérvények segély iránt.

Indítványok.

A Sívágó banda tragédiája.

Siteri János meghalt.

Szombati nagybeteg. — Sívágó megvakul.

— október 31.

(Saját tudósítónktól.) A tragikus sors üldözi az Alföld betyárvilágának utolsó alakjait, a Sívágó bandát. Mintha csak a megtorló igazság a büntetettek életét követelné a véres büntények hosszúsorozatáért. Sorvasztó, életet kívánó betegségek gyötrik a rablógyilkosokat, ott a fegyházak rideg nedves falai között. Mintha csak megfogamzottak volna azok az átkok, melyeket az áldozatok hozzátartozói és a kifosztott, megrabolt emberek szórtak feléjük.

Tegnapra virradó éjjel meghalt a debreceni ügyészségi fogházban Sívágó bandájának egyik tagja, Siteri János. Siteri János egyedül volt a debreceni fogházban, mert az elitelt rablóbanda többi tagjait már mindet elvitték részben Illavára, részben Szamosujvárra.

Siteri Jánosnak sötét multja van. A 47 éves ember 15 évet töltött fegyházban. A fegyházban ismerkedett meg Sívágóval és kiszabadulása után mindjárt be is állt a rablóbandába és attól fogva együtt garázdálkodtak. Ez év június havában a debreceni törvényszék a Sívágóék monstre pöre alkalmával Siterit öt és fél évi fegyházra ítélte.

Siteri felebbezett, innen van aztán, hogy ő a debreceni ügyészségi fogházban maradt, míg társait elszállították a fegyházakba. A megfelebbezett ítélet most a Kuria előtt van, de Siteri János nem várta a döntést. Tegnapra virradó éjjel meghalt, hirtelenül. Súlyos betegsége volt Siterinek. Rák ölte meg. A betegség csak lappangott benne, mig végre tegnapra megölte.

A fogház felügyelője még tegnap értesítette a rabló haláláról hozzátartozóit. Ma délután temetik a fogház udvaráról. A temetési szertartást Csiky Lajos fogja végezni. Természetesen az ellene folyamatban lévő ügyet azonnal megszüntette az ügyészség.

Hanem a banda tragédiája ezzel még nem fejeződött be. Folytatódik az illavai és a szamosujvári fegyházban. Sívágó Jánost ugyanis elővette régi szembaja és az orvosok a megvakulástól féltik, mig Szombati hátgerincsorvadásban szenved és most halálos betegen fekszik a szamosujvári fegyházban. Hiába, beteljesedik a végzet.

Színház.

* Mary Ann. Ezt a kedves, poetikus vigjátékot ismételte meg tegnap a színtársulat vigjátéki személyzet. Most is zajos, szép

sikere volt Báthory Marcsának, akit számtalanszor tapsolták lámpák elé. A többi szereplők az ismert jók voltak.

* **Falu rossza.** Jelentős művészi eseménynek tekintjük minden alkalommal a Falu rossza előadását, mert egyike az azon népsziműveknek, amely legközelebb férközik a magyar ember lelkéhez. Holnap este ujtja fel ezt a darabot Zilahy Gyula színtársulata. A személyzet nagy szeretettel készül az előadásra. A darab beállítására, rendezése teljesen új tekintetben a realizmus vezette a rendezőt, aki igazi hamisítatlan magyar életet és alakokat akar a színpadra vonni. A darab főszerepei, amint már jeleztük, a társulat legjobb tagjainak kezében vannak. Feledi Gáspár — Szakács Andor, Feledi Boris — Szabó Irma, Bárti Teresi — Zsigmondy Anna, Finum Rózi — Zilahyné, Gondör Sándor — Horváth Kálmán, Feledi Lajos — Ternyei Lajos, Gonosz Pista — Békés Gyula.

* **Szép Galathea.** Salome. Szombaton ismét színpadra kerül Wilde Oszkár csodálatos hatású, megrázóan hatalmas tragédiája, Salome, amely a premieren oly zajos sikert aratott. A szereplők a régiek. Salome — Hahnel Aranka, Herdiás — Szakács, Keresztelő szent János — Ternyei. A tragédia előtt bájos muzsikája Szép Galathea-t játszó. A címszerepet ezuttal is Zilahyné játsza, míg a többi szerep Boda, Polgár és Zsigmondy Anna kezében van.

* **Vasárnapi előadások.** A vasárnapi előadások sorrendje annyiban változott, hogy délután a Tavasz operette kerül színre, este pedig Ripp Van Winkle — címszerepben Horváth Kálmánnal.

LEGSZEBB KALAPOK FEKETENEL

Lengyel Zoltánt elítélték.

A kormány titkos aktái.

Hajdu elítéltetése.

— október 31.

(Fővárosi tudósítónktól.) Rég volt a törvényház és környéke olyan népes, mint tegnap délelőtt, amikor korra dr. Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő és Hajdu Gyula volt számszéki irodatiszt bünpörében az ítélethirdetést kitűzték. A tárgyalóteremben ember-ember hátán tolongott, de tele voltak a szomszédos odanyiló ajtókkal bíró többi helyiségek, sőt a lépcsőház és folyosók is. Délelőtt 10 órára volt jelezve az ítélethirdetés s mert a bíróság ötnegyed órát késett, a kiváncsiak tömege ugyancsak türelmetlenkedett.

Tizenegy óra is elmúlt, mikor az ítélőtanács megjelent a zsúfolt teremben. Mély csönd fogadta. Szepey István elnök komoly hangon figyelmeztette a hallgatóságot arra a köteles tiszteletre, mellyel a törvényszéknek tartozik. Erre való hivatkozással tiltakozott eleve is minden tetszés, vagy nem tetszés nyilvánítása ellen. Aztán belefogott az ítélethirdetésbe:

Ó felsége a király nevében!

A budapesti büntetőtörvényszék Hajdu Gyulát és dr. Lengyel Zoltánt vétkeinek nyilvánítja, még pedig az előbbi tettes gyanánt és az utóbbit büntetés nélküli minőségben, a btkv. 479. §-ába ütköző hivatali titok megsértésének vétségében. E vétségért a bíróság Hajdura 14 napi, Lengyelre 2 napi államfogházatot mért. Hajdu bün-

büntetéséből két napot az előzetes letartóztatással kitöltöttnek vesznek.

Mikor az elnök odáig jutott, hogy a bíróság Lengyel Zoltánt is vétkeinek találta, hatalmasan hangzott fel:

— Eljen Lengyel! Eljen!

Szepey elnök: A bírósági eljárásnak az ítélethirdetés, hogy úgy mondjam, a legszentebb aktuusa. Kikérek hát minden rendezőzavarást.

A láрма elült és az elnök megjegyezte még, hogy a vétkeesség megállapítása azért történt, mert bizonyos, hogy a kérdéses aktákat Hajdu nyilvánvalóan az állam és magánosok ártalmára közölte és Lengyel ezt a törvényellenes cselekedetet szándékosan előmozdította. Azután következett a megokolás, melyet kivonatossan itt adunk:

Annak a megállapítása, hogy mely iratokat vegyék magukhoz, csak a Lengyelrel való tárgyalás után történt. Kifejlesztődött pedig a ténykedés arra, hogy Hajdu és Lengyel már érintkeztek és egymásra kölcsönösen hatással voltak. És kifejlődött abban az irányban, amint azt Lengyel kívánta. Övé volt a lefénnyképezés eszméje is. Egy aktadarabot Hajdu már visszavitt hivatalába, de megint elhozta, hogy azt is fotografáltassák. Ebből szintén látható a hatás, melyet Lengyel gyakorolt Hajdura.

A terjedelmes megokolás véget érve, sorra nyilatkoztak a felek.

Dr. Nagy Béla kir. alügyész: Sulyosbításáért felebbezek.

Csak ennyit mondott, egy hanggal se többet, szárazon a közvádó. Már a védelem nem volt ilyen szófukar.

Dr. Vázsonyi Vilmos gunyosan, nyilván arra célozva, hogy az elnököt hamarosan meg fogják jutalmazni, ezzel a megszólítással élt:

— Nagyságos táblai bíró ur!

Persze, derűtség támadt, maga Szepey bíró is mintha mosolygott volna, de arra nem igen volt ideje, hogy az aposztrofálásra feleljen. Mert dr. Vázsonyi gyorsan folytatta, hogy felebbez s a prts. 385 §. 1. a. pontja alapján semmisségi panaszszal is él.

Ugyanezt a bejelentést tette dr. Kemény Miklós, Hajdunak a védője, maguk a vádlottak nyilatkoztak. Lengyel Zoltán apellált a büntetés kimondása miatt, Hajdu Gyula szintén, — ugymond — nem érzi magát büntetésnek.

Öngyilkossági kísérlet az utcán.

Életunt ifju.

Magára lőtt, de sikertelenül.

— október 31.

(Saját tudósítónktól.) Nagy riadalmat keltett tegnap a Piac-utcán egy életunt ifju öngyilkossági kísérlete. Az izgalmas jelenet a Bikaszálloda előtt játszódott le délelőtt 10 óra tájban.

Itt a faszorban lévő padra telepedett le egy magas termetű fiatalember. Körülötte nem tartózkodott senki. A fiatalember pár percig ült a padon s egyszercsak pillanatnyi habozás után zsebéből egy 7 milliméteres revolvert rántott elő, amelyvel mellbe lőtte magát.

A revolver dinamit töltéssel volt ellátva és durranására szinte megreszketette a levegőt. A fiatalember pedig sápadtan rogyott le a földre.

Az eset szemtanui rémülten szaladtak oda. Horváth Sándor, a 36. számú rendőr első segélyben akarván részesíteni, kigombolta az életunt mellén a ruhát, de legnagyobb meglepetésére sebet nem

talált egy körülbelül diónagyságu zuzott sérülésen kívül.

Meglepetése csak fokozódott, mikor egyszerre csak valahonnan a ruha ranciai közül egy revolver golyó hullott a kezébe.

Az életunt ifju tehát megmenekült. A golyó ugyanis a vastag ruhán nem tudott keresztül hatolni. Különben is az erős mellcsont fölfogta a golyót, mely csupán zuzott sebet ejtett.

Időközben feleszmélt aléltságból az életunt, ki aztán a rendőr felkísért a büntetőosztályra. Itt derült ki, hogy Tóth Istvánnak hívják. Mindössze 19 éves. Timársegéd. Már másfél év óta van foglalkozás, illetve alkalmazás nélkül. Ez keserítette el annyira, hogy véget akart vetni életének. Szülei a Vigkedvü Mihály-utcán laknak. Ide kísértette haza a rendőrség, miután megígértette vele, hogy nem tesz kárt magába. Természetesen a revolvért elkobozták tőle.

Nyomoz a debreceni csendőrség.

Rablógyilkosokat fogott el.

Ezek is cigányok voltak.

— október 31.

A debreceni csendőrség nyomozó készsége arról mi sem ad biztosabb képet mint az, hogy egyremásra deríti a legsúlyosabb bűneseteket. Hihetetlen jó fogást csinált például a debreceni csendőrség egy nyomozó járőre a napokban, mikor elfogott egyszerű lórablásokból kifolyólag egy öt tagu cigánybandát, melyről később kiderítették, hogy többszörös rablógyilkosságot követett el.

Megirtuk egyik minapi számunkban, hogy Ronyai csendőrszervező vezetésével egy debreceni járőr a tavasszal Debrecen határában történt lórablások ügyében nyomozást indított és elfogta a tetteseket. Mahula József, Balogh József s három társuk személyében. Mindannyian notórius rablók, amolyan vad cigányok, kik rablásért, lopásért már számtalanszor voltak büntetve.

Az elfogott cigányokat Ronyai csendőrszervező vallotta. Vallatásuk közben rájött Ronyai, hogy valami nagyobb bűn is terhelheti lelküket, ami nagyon valószínű zavaros feleleteikből.

A felmerült gyanu alapján a nyomozást ez irányban is kiterjesztették. Ekkor derült csak ki, hogy a cigányokban rablógyilkosokat fogtak, kik a nyár elején valóságos rettenésben tartották kegyetlenkedéseikkel a délvideket.

A rablógyilkos banda, mely a hajdu-megyei és a környékbeli cigányokból állt, gaztetteit Debrecen környékén a lórablásokkal kezdte, majd vérszemét kapva végiggarázdálkodott az alföldön és a délvideken már gyilkosságra vetemedett.

Temesváron ez a vérszomjas banda betört Müller János ottani gazdálkodóhoz és feleségét fejszével agyonverve a lakást kifosztották. Pár nappal később ugyancsak Temesváron Vilt Károly vámőr feleségét és két éves kis leányát lövte, 60 korona készpénzt és ékszereket raboltak.

A rémes rablógyilkosságok ügyében annak idején országos nyomozást indítottak. Az ország valamennyi csendőrségeinek körzvényt küldöttek. Ezen körzvény alapján derítette fel a tetteseket tegnap itt Debrecenben Ronyai csendőrszervező.

A banda két tagja, Makula József és Balogh József már beismerték a gyilkosságot, míg a többiek még mindig konokul tagadnak mindent.

A rablógyilkosokat ma kísérik a temesvári ügyészség fogházába.

Novemberi csillaghullás.

Előléptetett debreceni tisztek.

— október 31.

(Saját tudósítónktól.) Nagy az öröm katonáéknál. A novemberi csillaghullás is megtörtént, melynek a debreceni tisztekre nézve elég kedvező eredménye van. A közös ezredbeli tisztekre nézve azonban sokkal kedvezőtlenebb az eredmény, mint a honvéd tisztekre nézve, akik sorában nagyobb az előléptettek száma, mint a közösöknel.

Az előléptetéseket a hivatalos lap tegnapi száma közölte, mely szerint a király kinevezte Resch Ferenc 39. gyalogezredbeli alezredest az 52. gyalogezredhez ezredessé, Lovag Cyrus-Szobolewsky József 7. Vilmos-huszárezredbeli őrnagyot alezredessé. Továbbá Bistei Göncy Imre alezredest a debreceni 3. honvéd gyalogezrednél ezredessé, Nagy és Kisbárdózi Bárdózi Ferenc debreceni 3. honvéd gyalogezredbeli őrnagyot alezredessé, Tahvári Tahy Márton debreceni 3. honvéd gyalogezredbeli I. osztályú századosot őrnaggyá, Schuster János, Steinacker Aurél, Pogány Géza, Say Rezső debreceni 3. honvéd gyalogezredbeli II. oszt. századosokat első osztályú századosokká, továbbá Károly Józsefet, Sonnecker Sándort, Dalmy Tibort, utóbbit létszám felett a honvéd fűpáncsosok állományában és Szabó Pált a székesfehérvári 17. honvéd gyalogezredhez való áthelyezés mellett, mint debreceni 3. honvéd gyalogezredbeli főhadnagyokat II. oszt. századosokká; főhadnyokká pedig Keresztfalvy Géza és Vajda Miklós debreceni 3. honvéd gyalogezredbeli hadnagyokat.

A hadnagyi rangot a következők debreceni 3. honvéd gyalogezredbeli tiszthelyettesek kapták meg: Horváth József, Szentjóbby Elemér, Técsi Géza és Eggmann Géza. A lovasságnál I. osztályú századosá neveztetett ki Horváth Mihály debreceni 2. honvédhuszár ezredbeli II. osztályú százados. Továbbá Szunyogh Albert, Adám Dezső, utóbbit a marosvásárhelyi 9. honvédhuszár ezredhez való áthelyezés mellett, a 2. honvédhuszár ezredbeli hadnaggyá és Szikszay István tiszthelyettes hadnaggyá.

A honvéd kezelő tisztek állományában Butala István II. osztályú százados kezelőtiszt a debreceni 2. honvédhuszár ezrednél I. osztályú százados kezelő-tiszté és Szakály József debreceni 3. honvédgyalogezredbeli kezelő tiszthelyettes hadnagy kezelő-tiszté neveztetett ki.

A csendőrség állományában pedig Stagl Miklós és Vince Albert VIII. csendőrkürelti tiszthelyettesek a hadnaggyokká neveztettek ki.

Hirek.

A „Debrecen” szerkesztősége és kiadóhivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi oszmonok... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

Ranunkel Edét letartóztatták.

Sikkasztás büntette miatt.

Palotából a börtönbe.

— október 31.

(Saját tudósítónktól.) Pár évvel ezelőtt igen nagy szerepet játszott Debrecen kereskedelmi életében Ranunkel Ede, kinek nagy posztóáru üzlete volt a Piac-utca kétemeletes palatájában, melyet nevével Ranunkel-palotának neveztek el.

Mindazonáltal szomorú sorsra jutott ez a kereskedő ember. Evtizedes mulattal bír üzlete mintegy másfél évvel ezelőtt megbukott és Ranunkel Ede csődbe került. A csőd

sima lefolyású volt és bár koldusbotra jutott, de tisztán került ki belőle Ranunkel. Ennek dacára mégis bajba került a megbukott kereskedő. A csőd után ugyanis sikkasztás miatt egy ügyefe feljelentést tett ellene.

A debreceni vizsgálóbíróóság sikkasztás büntette miatt tette folyamatba ellene a vizsgálatot, mely rövidesen befejezést is nyert.

Az ügyben azonban még sem tarthaták meg a debreceni törvényszéken a főtárgyalást, mert a vádlott nem volt megidézhető.

Ezek után a törvényszék vádpanasz nyomozó levelet bocsájtott ki ellene, melynek alapján tegnap Budapesten letartóztatták. A köruton ismerte fel egyik fővárosi detektív és letartóztatta.

Tegnap táviratban értesítette a fővárosi rendőrfőkapitányság a debreceni vizsgálóbíróóságot Ranunkel elfogatásáról, kit valószínűleg a holnapi nap folyamán hoznak kísérettel a debreceni királyi ügyészség fogházába.

— **A reformáció ünnepe.** Az ágost. hitv. evang. templomban, október 31-én, esütőtűzőn, d. e. 10 órakor a reformációi istentiszteletet Matorny Lajos főesperes végzi.

— **A városi aljegyzői állás.** A város a Tóby Elek dr. halálával megüresedett második aljegyzői állásra pályázatot hirdetett. Eddig hat pályázat érkezett be. A pályázat november 1-én jár le. Minden valószínűség szerint a pályázók közül dr. Varga Elemér polgármesteri titkárt választják meg a fokozatos előléptetés és méltányosság alapján, a harmadik aljegyzőséget pedig dr. Tóth Emil nyeri el ugyanilyen alapokon. A nyerik aljegyzői állásra azután a többi pályázók közül fognak választani.

— **Jogász estély.** A jogászfizetség által november 3-án d. u. 5 órakor a kollégium dísztermében tartandó soiréera a nagyszámú rendezők az előkészületeket megtették, hogy a legmagasabb igényeket is kielégítsék. A jegyek Csáthy Ferenc könyvkereskedésében kaphatók. A műsor a következő lesz: 1. Makfalvi Dósa István vigalmi biz. elnök megnyitja. 2. Zsigmondi Anna színművész énekel, Martonfalvy György színházi karnagy zongorakísérete mellett. 3. Szávay Zoltán ur felolvas. 4. Takács Gabriella urleány énekel, Martonfalvy György színházi karnagy zongorakísérete mellett. 5. Biernatek József joghallgató monológot ad elő. 6. Dr. Mariska György ur zongorázik.

— **Szerencsétlenség a Dohánygyár mellett.** Tegnap az esti órákban súlyos kimeneteli szerencsétlenség történt a Dohánygyár előtti vasúti átjárónál, hol Máthé Károly napszámot egy keresztül hajtó henteskocsi elütötte és keresztül gázolt rajta. Szerencsétlenségére arra hajtott egy másik kocsi is. A kocsis nem vette észre a földön fetregő embert és a másik kocsi is keresztül gázolt rajta. Csak jó későre vették észre a földön Máthé Károlyt, ki fején és mellén szenvedett súlyos sérüléseket. A mentők beszállították a közkórházba.

— **Csak egy virág szálát!** Kedves, poetikus gondolat! Csak egy virágszálát kér mindazoktól, akiknek kedves halottjuk van a József kir. herceg szanatorium egyesülete (Budapest IX. Lónyay-utca 47.) a halottak napja alkalmából. Néhány fillért egy-egy rózsaszál árát a szegény tudóbetegek számára. Azt kéri, hogy holnap, mikor megemlékezük kedves halottjainkról, emlékezzünk meg azon szomorú előkről is, akiket a tudóvész kerget s a sir felé. A betegeknek akik meggyógyulhatnak ama fillérek révén, amelyeket a szanatorium összegyűjt ezen alka-

lommal is. Mert nem az a fő, hogy kiki sokat áldozzanak. A derék humánus egyesület felhívását ajánljuk a közönség figyelmébe. Postaköltség kímélés szempontjából a „Debrecen” kiadóhivatala bármely csekély összeget elfogad e célra november hó 3-ig, amikor is azokat nyugtázza. A pénz bárki által beküldhető, a nyugtázás teljes névvel, vagy kisebb összegeknél (filléreknél is) a név kezdő betűivel történik s névtelen adományok el nem fogadtnak. Az adakozást megnyitja a D—n 2 koronával.

— **Fráter Lóránd nótáskönyve,** mely összes dalait ének és zongorára tartalmazza, zsebalakban kötve újból kapható lesz Aczél Henrik antikváriuma és zeneműkereskedésében Piac-utca a ref. kistemplommal szemben. A nagy keresletre való tekintettel ajánljuk mielőbbi előjegyztetését.

— **Dr. Csakó Zsigmond orvos lakását** Batthyányi-utca 20. szám alá helyezte át.

— **Vörös kakas Balmazújváros.** A vörös kakas réme tegnap Balmazújvároson lépett fel, ahol Czellár Bálint nevű gazdaembernek háza égett le. A tűznek, mint a vizsgálat megállapította, gyújtogatás volt az oka. Czellárnak ugyanis egy 13 és 10 éves gyermeke felment a padlásra és ott a magukkal vitt gyufával gyújtogatni kezdtek. Így támadt a tűz, amely elemésztette a házat. A ház nem volt biztosítva.

— **Lakás változás.** Dr. Borbély Imre fogorvos rendelő helyiségét Batthyány-utca 14. sz. alá helyezte át.

— **Korcsmai jelenet.** Grósz Ignác Salétrom-utca 34. szám alatti korcsmájában botrányos jelenetet rögtönzött Dédai László ismert rovottmultu egyén. Tegnap este bement ez a jeles alak a korcsmába és bort rendelt. A korcsmáros jól ismerte, ezért nem adott neki italt, mire Dédai köst rántott és a korcsmárosra rohant. A dühöngő embert azonban idejekorán lefegyverezték és átadták a rendőrségnek, mely megindította az eljárást ellene.

— **Bosszúból gyújtogatott.** Tegnapelőtt történt, hogy Berkes István Cegléd-utca 9. szám alatti gazdálkodó újföldi tanyáján szalmakazlak kigyuladtak és teljesen leégtek. A csendőrség nyomozást indított és kiderítette, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. A tettes Kovács József tehenész, ki Berkes István szolgálatában állott. A tehenész gazdája tegnapelőtt valamiért megdorgálta, mire ő bosszúból felgyújtotta a tanyán levő kazlakat.

— **Tegnap halottak.** Tegnap a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Burai Róza ev. ref. 18 napos, Béres Mária róm. kath. 1 hónapos, Siteri János ev. ref. 47 éves.

— **Rum, tea,** a legfinomabb minőségben Mayer Jenő fűszer és csemegeüzletében kapható, a Kistemplom mellett.

— **Légszusz, vízvezeték,** csatornázás központi fűtés, fürdők, klosettek, továbbá szivattyúk felszerelését és javítását a legutányosabban és legpontosabban készíti Wilhelm és Weinberger Hatvan-utca 4. szám. Költségvetés díjtalan.

— **Polgári tánciskola** november hó 4-ikén, hétfőn nyílik meg. Schaf János táncmester Csapó-u. 17.

— **Nagy örömet szerzünk kicsinyeinknek, hogy ha gyermekjáték ajándéktárgyakat vásárolunk Mentze Henrik áruházában Kossuth-utca 4. szám alatt.**

NYVATOS NYAKKENDŐK FEREKENÉL.

Gyujtogatások Bösörményben.

Pusztít a vöröskakas.

Keresik a gyujtogatót.

—okt. 28.

(Saját tudósítónktól.) Több ízben irtunk már arról, hogy a szomszédos Hajdubösörményben mily nagy pusztítást visznek véghez lelketlen gyujtogatók. Már hat tanya szállott fel a vörös kakas, anélkül, hogy kitudnák deríteni, ki a gyujtogató.

A gyujtogatásból származó tüzesetek sorába tegnap megint új eset került Hajdubösörményben. Bereczki Márton bösörményi gazdalkodó tett feljelentést az ügyészégen ismeretlen tettes ellen gyujtogatás miatt.

E hónap 23-án történt, hogy Bereczki Márton földbirtokos szigetsori tanyáján a tanyaépület kigyuladt és teljesen leégett. A tűz nagyon gyanus körülmények között keletkezett. Bereczki ugyanis embereivel a tanyát körülvevő földeken dolgozott, mikor úgy délben észrevették, hogy a tanyaépület ég.

Azonnal oltáshoz fogtak, de kárba vesztett minden fáradság az épület teljesen leégett.

A tűzvizsgálaton nagyon gyanus körülmények merültek fel. Nevezetesen bent az épületben aznap reggel óta nem volt senki, sőt még a közelében sem tartózkodtak ezek dacára a tűz kitört.

Nagyon gyanus az, hogy a tanyaépület mellett egy ut vezet el. A tanyát más oldalról meg sem lehet közelíteni. A tettes csak ez oldalról boesájthatott esővát a nádfedeles tanyaépületre, mely pillanat alatt lángba borult.

Várandós állapotban

lévő anyáknak nincs jobb barátjuk, mint a SCOTT-féle Emulsió. Testi gyengeség és bágyadság ha kinozza őket, úgy a SCOTT-féle Emulsió épp oly csodálatos, mint kielégítő hatással van.

új erőt és új életkedvet

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt kérjük figyelembe venni.

kölesönöz a SCOTT, mint a várandós anyáknak. De még több örömet okoz a szülőknél, ha a csecsemő megszületik, mert egészséges színében és erős formában a szülők különösen gyönyörködnek. Ez onnan van, mert az anya által bevett SCOTT-féle Emulsió a gyermeket is táplálta s erősítette, szóval mindkettőre a legkellembesebb hatást gyakorolta.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógytárban.

Távirat és telefon.

A koalizált pártok értekezlete.

Budapest, okt. 30. A koalizált pártok ma együttes értekezletet tartottak, melyen elfogadták az alkotmányvédő javaslatokat. Az értekezleten Visontai Soma képviselő tiltakozását fejezte ki azon kifejezések miatt, melyekkel az osztrák rájkszártában a magyarokat illetik.

Interpellációk a csernovai vérengzés miatt.

Budapest, október 30. A képviselőház mai ülésének végén Hodzsa Milán tót nemzetiségi képviselő intézett interpellációt gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez a csernovai vérengzés ügyében. Hodzsa beszéde közben — nagy zaj, lármá

támadt a Házban, úgyhogy az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni. Az interpellációra azonnal válaszolt gróf Andrássy, aki kijelentette, hogy a csendőrök jogosan használták fegyverüket, mivel a felizgatott nép államellenes lázadást követett el. Az eddig hozzá beérkezett hivatalos jelentések ezt igazolják s ha a vizsgálat is ezt deríti ki, úgy vállalja a csendőrök ténykedéséért a felelősséget, mivel ez jogos fegyverhasználat volt. A másik interpelláló Beniczky Ödön képviselő volt, ki szintén a csernovai vérengzés ügyében interpellálta meg az igazság- és belügyminisztert. Az interpellációra Günther válaszolt, kijelentve, hogy a dologban vizsgálatot indít a kormány. A Ház tulajdonképp többsége a válaszokat tudomásul vette.

Bécs, október 30. Az osztrák képviselőház mai ülésén Hrubán nevű képviselő interpellációt terjesztett be a kormányhoz a csernovai vérengzés ügyében, kérve, hogy a kormány akadályozza meg a magyarok felháborító kegyetlenkedéseit. Az interpellációra holnap fog felelni Beck miniszterelnök.

Óriási földrengés.

Budapest, október 30. Mint fővárosi tudósítónk jelenti Afganisztán Garkas nevű városát egy óriási földrengés egészen elpusztította. A város 1000 főnyi lakossága a romok alatt lelte halálát.

Ingaflanok forgalma.

Konczek Géza és neje Jánosi Vilma veszik a debreceni 4542. sz. tjkvben foglalt Kozsuth utca 45. házat dr. Uy Kálmán és neje Papp Jolántól 56,000 koronáért.

Szalai Juliánna volt Tóth Józsefné és Tóth József veszik a debreceni 3358. számú tjkvben foglalt 432 négyszögöl libakerüli földet Takács Sándor és tőrsától 7200 koronáért.

Moskovits József

uriszabó divatterme angol és hazai szövetudonságok raktára. A legelegánsabb uri ruha különlegességek elsőrendű szabóműhelye Piac-u. 46., az udvarban.

Kulcsár József bronzműves.

DEBRECZEN, Szent Anna-utca 6. szám.

Készít mindennemű

sárgaréz és bronzárukat,

légszesz, acetylen és villamos csillárokat. Csillárok átalakítását petroleum és légszeszről villamosra, vagy légszesz és villamosra (combináltra).

Új átalakításokat és minden e szakmába vágó javításokat elfogad, gyorsan, szakszerűen és jutányos árak mellett ezeközöl.

Levelező-lapon tessék értesíteni, házhoz megyek a munkát átvenni.

Delphin ivóvíz-szűrők raktára.

Hygenikus szempontból is ezélszerű a

gőz-mosógépet

beszerezni.

Mángorló-, facsaró- és dagaasztó-gépekkel együtt raktáron van

Sesztina Lajos vaskereskedésében

Debreczen, Piac-utca 23. szám.

Papir beszerzési forrás!!

Mihály Sámuel Fűtér 30. sz.

Drécher söresarnokkal szemben.

Üzleti könyvek, irodai papírok, irodai szerek és különlegességek dus raktára. — Saját könyvnyomdájában minden nemű nyomtatványokat izléselesen állít elő.

Mautner-féle

LILIOM-CRÈME

Legbiztosabb, legártatlanabb és bámulatos hatásu, még a legelhanyagoltabb arcbrónól is. Szeplőt, pattanást, pörzsenést, bőrtkát, ráncokat, redőket stb. rövid időn belül eltüntet és elsimit. Az arcot szép üdévé teszi. Egy tégely ára 1 korona, hozzávaló szappan 70 fillér, powder 1 K Sziveskedjék MAUTHNER névre ügyelni. Kapható MAUTNER ALFRED Arany Angyal gyógyszerárában DEBRECZEN, Piac-utca és Szent Anna-utca sarkán.

László Zsigmond állatorvosi rendelő irodája

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-
ojtásokat, heréléseket, tu-
berkulinozási eljárásokat,
állatbiztosításokat, állat-
állományok rendszeres
évi felügyeletét, kosmeti-
kai operatiokat.

Debrecen, Csapó-u. 30.
Telefon 558. szám.

Szakértelemmel készített

szemüvegek és orrcsipesek

rövidlátó, távollátó, gyenge
látó és operált szemeknek.

Mezei látcsövek

és turista távcsövek legfino-
mabb ackromatikus üvegek-
kel nagy választékban és
legolcsóbban kaphatók
FISCHER JAKAB látszerésznél

Főtér 23. szám. Sesztina ház.

„Bankegyesület Részvénytársaság“

Debreczen, Piac-utca 72. sz.

Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.
Leszámítól váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb.
Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt beke-
belezés mellett földbirtokokra és házakra.
Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.
Átvesz tőzsdei megbízásokat.
Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) szám-
lára, pénztárjegyekre és
vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére is.

Az igazgatóság,

Szabados Vilmos

vizvezeték és világítási vállalata

DEBRECZEN, Piac-utca 58. szám.

A „Rádiumfénv“ gázizzó r. t. egyedüli képviselője
Debreczenben.

Nagy raktár gázizzó testekben és üveghengerekben.

A német alföldi légszuszvillanyossági társaság Non Oxyd lámpa (eredeti villany-
fényű lefelé világító légszusz lámpa üveg henger nélkül) képviselője és raktára. —
Utánzatától óvakodjunk!

Egy évi jótállás.

8 napi próbára ingyen.

Felszerelések és jókarban tartások mérsékelt árak mellett.

Muschong-Buziásfürdői

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármily meny-
nyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

szénsavat
világhírű buziasfürdői szénsavforrásokból szódaviz-
gyártáshoz, vendéglősöknek egyéb iparcélokra össze-
nem tévesztendő mesterségesen előállított,
kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziasfürdő ásvány- és gyógyvizek

1/4 és 1/2 literes üvegekben. Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál
utol nem ért gyógyhatás. Elsőrendű asztali víz! Felvilágosítás-
sal készségesen szolgál

Muschong-buziasfürdői szénsavművek és ásványvizek svótkül-
dési telepe Buziasfürdőn. Sürgőncim: Muschong, Buziasfürdő.
Interurban telefon 18. sz.

KINCSET TALÁLT A GAZDA.

a szárított kőbányai hizosértés tárgyában. A LEGOLCSÓBB és a LEGHATÁSOSABB TRÁGYA.
Kérjen ajánlatot. Budapest—kőbányai trágyaszárító gyár

Bosányi, Schietrumpf és Társa

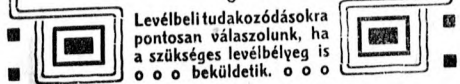
Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 21. szám.

Gazdánál jól bevezetett helyi képviselők kerestetnek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

□ □ Apró hirdetések előre fizetendők. □ □

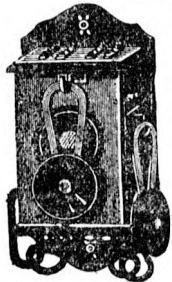
Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik. ○ ○ ○

Jókarban levő zongora megvételre keresetnek. Simonffy-u. 34. sz. alatt.

Villamos világítási

és erőátviteli berendezések, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel **Földvári L.** debreceni első hatóságilag engedélyezett, villamosság és elektrotechnikai vállalat által készülnek. Tervezések és költségvetések díjtalanul. Telefon 168.

Jó karban levő rövid zongora eladó. Jókai-utca 28. szám.

Uj elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán telefonok, villanyesengők berendezése és karban tartása (évi bérlet mellett), orvosi és fizikai műszerek készítése és javítása, gáz, benzin és elektromotorok szerelése és javítása, legújanyosabban és legnagyobb szakértelemmel csak **FÖLDES és VAJNER** elektrotechnikai vállalatnál Debreczen Piac-utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nickelő és galvanizáló-telep. Telefon szám 210. 470

Eladó. 466 négyszögöl föld négyszög-ölenként 5 koronájával a Csígekertben. Ertekezni lehet a tulajdonossal özv. Ménes Mihálynéval Helyben, Zsak-u. 2. szám.

Egy szoptatós dajka azonnal fölvetetik. Mester-utca 25. sz. a.

A Tokaji hegyen két kataszteri hold szőlőnek való föld jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Női kalapokat a legmodernebb formákra átalakít Békés Lajos kalapos műhelye Piac-utca 46.

Kerestetik 2-3 szobás lakás november 1-re vagy azonnalra. Cim a kiadóhivatalban.

Divatos, jó és mesés olesón kaphatók: női ruha kelmék, selymek, vászonneműek, függönyök, ággyeterítők, meleg alsók. ○ ○ ○

Boros Testvéreknél

Debreczen, Kossuth-u. 6.

Fél és egy literes üvegeket veszek bármely mennyiségben Békés Emil Vörösmarty-utca 1.

Kevésé használt négy fehér esipkés roletta olesón eladó. Cim a kiadóban.

Butorozott szoba Péterfia-u. 18. és Szécsényi-u. 37. sz. alatt kiadók.

Üstöt és tisházat veszek. Bónis Imre, Bettlen-u. 29. mosoda.

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli időnyre, valamint flanellek, barhetek, fekete- és színes selymek, bársonyok, gyönyörű ruhadiszek

Francia P. D. jegyű fuzók,

Arefátyol, divatövek, gyöngy és bőr disztáskák.

Menyaszonyi selymek, koszoruk és fátlyok

legolcsóbb szabott árban!

Szörme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm. széles barna- és fekete színekben métere 6 forintól 15 forintig. ○ ○ ○

Boák és muffok

óriási választékban.

Costümökre, színházi kabátokra női posztók minden színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárpa, hollandi, kidermünster, tapasztry, velour, futó- és szalon szőnyegek, minden nagyságban, torontáli szőnyegek, diván terítők, butor szövetek s creppek, ○ ○ ○ viaszkos vászon ○ ○ ○

a legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők, szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműek

vászon, sifon és batiszt női ingek, nadrágok, hálóköttyösök és alsósoknyák, sima- és himzett kész ággyuzatok, selyem lüszter és cloth alsósoknyák, kásmir és selyem paplanok, matracok ○ ○

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és divatvisekendők.

Alsó tricót ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők, himalaja haraszt és plüsch minőségekben. ○ ○ Férfi ruha-szövetek. ○ ○

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló belés áruk. Harisnyák, keztük, nők, férfiak és gyermekek részére állandó nagy választékban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára **DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.**

Alapított 1842. évben.

Villamos-világítási és erőátviteli

berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T.

debreceni építészvezetőisége

(Piac-utca 72. sz.) által készítettnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál. Villágítótestek, csillárok és szerelvények és váiasztéka.

Telefon szám: 568.

**≡ NAGY ≡
SZÖVET-
OCCASIO****Bosznai J. és Társai**

női divatáru házában "

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Francia és amerikai

gummi különlegességek

has, köldök és lágyéksérvkötők, szuszpensorium.

fecskeendő

a legjobb kivitelben kapható

Győrfi Sándor,

kötszer-, orvosi műszertárában

DEBRECZEN, Simonffy-utcái bérház.

Levélbélyegek gyűjtőknek pompás választék küldeményt küldök kívánatra csak valódi, kifogástalan levélbélyeget 50 70 százalék árengedménnyel minden árjegyzékkel szemben. A. Weisz Wien I. Adlergasse 8. (Fiókiület Londonban) Bevásárlás.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyaszonyi kelegye, vászon, szőnyeg és divatáruházába megérkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok blous selymek, vелеzek. Valódi persa szőnyegek — Linoleum.

Óriási raktár!